

Ville katsoi minua kohti. Se oli ehkä jo pieni ihme sinänsä, että se huomasi minut. Sitten se avasi suunsakin. "Kehen samaistuisit eniten Pohjantähdessä", se kysyi. Mieleni teki vastata, että Akseliin, se on johtajatyyppejä, työteliäs ja fyysisesti vahva eikä pelkää haasteita. Valitettavasti olin kaikkea muuta, täysin päinvastainen ihmistyyppi. Enemmän olisin niin kuin joku Jalmari Kolu, merkityksetön henkilö, johon kukaan ei edes kiinnitä huomiota. Tuskin Ville edes tietäisi kuka Jalmari Kolu on tai mikä hänen roolinsa siinä kirjassa on. Tunsin kuinka vasen aivohalvauksen neuvotteli oikean kanssa asiasta. Haettiin jostain muistin uumenista eri henkilöitä ja vertailtiin niitä sitten olemattoman sekä liian tietoisien rajoilla olevaan minäkuvaan. Päädyin loppujen lopuksi Lauri Salpakariin, älykäs, mutta mies vailla omaa tahtoa. Kertoja on myös vastakkaisella puolella, joten kohtalo on jokseenkin tuhoon tuomittu. Olin juuri aukaisemassa suutani, kun takaani kuului jonkun muun vastaus. "No Vikki tietenkin. Myy paskankin kultana. Ja sillä on koko kirjan paras nimi!", ääni vastasi Villen kysymykseen. Vastaja oli Vihtori. "Mä niin arvasin että sä sanot ton!", Ville vastasi huudahtaen, eikä peiteltyt innostustaan. Pitihän se arvata, eihän kysymys ollut esitettykään minulle alun perin. Leukaperäni kiristyivät. Paras ja pitkäaikaisin ystäväni pettymys saapui taas luokseni. Mitäköhän ne olisivat miettineet jos olisinkin vastannut siihen. Olisivat todennäköisesti pitäneet vain ihme hyypiönä – eli siis sinä minä muutenkin pitäivät. En kuulunut edes luokan nörttiporukkaan ja se tarkoitti kouluhierarkian pohjalla olemista. Ainoa hetki viimeisen kuukauden aikana, kun kukaan edes huomasi läsnäolon, oli syntymäpäivänäni. Olimme viikoittaisella ryhmänohjaajan tunnilla ja hän onnitteli tapansa mukaan kaikkia sen viikon syntymäpäiväsankareita. Matematiikanopettajana hän aloitti onnittelunsa esittämällä matemaattisen arvoituksen. "Mikä on todennäköisyys, että luokassamme on kahdella henkilöllä sama syntymäpäivä?", hän kysyi. Alkoi laskeminen, ensin luokkatovereiden määrän laskeminen, eihän kukaan muu sitä muistanut ulkoa, ja sen jälkeen vasta itse laskun ratkaiseminen. "Yli vai alle 50%?", opettaja heitti jatkokysymyksen. Oppilaita oli 27, laskin nopeasti älypuhelimeni laskurilla, että tulos oli noin 60%. Vastaukseni digitaaliset numerot seisoivat kännykän ruudulla ennen kuin kukaan oli edes valmis oppilaiden määrän laskemisessa. Sitten luokkamme urheilijalahjakkuus huudahti: "Heetkone! Eihän se nyt millään voi yli 50% olla! Eihän siinä oo järkeä!". Hän oli uimari, ehkä pää oli täynnä kloorivettä, joka oli mennyt sisään luonnottoman isoista korvista ja vinossa olevasta nenästä. Sitten opettaja alkoi kierrättää listaa, johon kaikkien tulisi merkata syntymäpäivänsä. Hän oli tietenkin sen katsonut sähköisestä tietojärjestelmästä ja tiesi lopputuloksen tasan tarkkaan. Hitaimmat laskivat vieläkin. Kun lista oli kiertänyt koko luokan, selvisi, että syntymäpäiviä samana päivänä oli kolmella henkilöllä. Ei se sattumaa ollut, mutta sinä kyseisenä päivänä oli syntymäpäivä uimarilla, Villellä ja minulla. Kun opettaja ilmoitti tuloksen, uimari huudahti: "Tää on mun ja Villen syntymäpäivä, toi on vaan sattunu syntymään sillon". "Toi". Se jäi mieleeni. Syntymäpäivänäni olin vain "toi". Se oli selvää, ettei uimari tiennyt nimeäni, mutta ei tiennyt varmasti kukaan muukaan. Minä tiesin uimarin nimen, Henri, mutta minulle se oli vain uimari. "Toi" minulle jäi mieleeni. Ei se, että kaikki repesivät nauramaan vaan se, että olin kaikille vain "toi". Olen isäni lähestulkoon yksin kasvattama. Äitini kuoli, kun olin pieni. En edes muista häntä, vaikka kuinka yritän. Vaikka varsinaisia vertailukohtia minulla ei ole, pystyn sanomaan, että isäni on korkeintaan keskinkertainen kasvattaja. Sille on vaikea puhua asioista ja ainoa kommunikointi meidän välillämme tapahtuukin murahdellen. Isän elämäntyyli on päinvastainen, mitä kaikki terveyssuositukset kehottavat ylläpitämään. Hän on vuorotöissä, nukkuu liian vähän ja on siksi aina kireänä. Ruokakolmion pohjan hänellä muodostavat verisuonitukokset ja suonikohjut. Keskellä on rasvamaksaa sekä verenkiertohäiriöitä. Loput, ehkä noin puolet,

ruokakolmion pinta-alasta vie keuhko-, suu- ja muut syövät. Hänen ainoa lenkkinsä on makkara ja dipit ovat vain sipseille. Kaikki hyötyliikunta rajoittuu sohvalta jääkaapille kävelyyn. Mitä siis jää käteen pojalle? Varoittava esimerkki ja syvä katkeruus kohtaloa kohtaan. Onko kenenkään lapsen oikeutettua elättää vanhempansa ja koittaa oppia elämästä itsekkin jotain samalla? Asua sinihomejuustolta haisevassa vuokrayksiössä, jossa hädin tuskin näkyy lattiaa, kun se on muurattu valmisruokapaketeilla ja aikakauslehdillä? Siinä on eväät tasapainoiseen elämään. Joskus terveystiedon tunnilla tutkimme tilastoa, jonka mukaan hyvin kouluttautuneiden vanhempien lapset menestyvät todennäköisemmin kuin alhaisen koulutuspohjan omaavien jälkikasvu. Isäni oli päässyt peruskoulusta läpi vain sen vuoksi, etteivät hänen opettajansa jaksaneet häntä enää. Sen jälkeen hän ei päässyt sisään ammattikouluunkaan, ja aloitti varsin koruttoman työuransa. Lisäsin terveystiedon oppikirjaan allekirjoitukseni tilaston alle. Koko koulu-urani olen ollut jotenkin porukoiden ulkopuolella. Ala-asteen ensimmäisinä vuosina minulla oli hyvä kaveri, Ilmari, mutta hän muutti vanhempiensa töiden perässä toiselle paikkakunnalle. Vaikka tarkoituksena oli pitää yhteyttä, jäi se tyystin aloittamatta. Facebook-kaverikseni hänet lisäsin, kun sinne olimme kumpainenkin rekisteröityneet vuosia myöhemmin, mutta ei edes siellä tullut vaihdettua kuulumisia. Olin yksinäinen. Myönsin sen itsellenikin, mutta en tehnyt sen eteen mitään. Pahinta oli, kun ulkona oli kaunis ilma. Olisi tehnyt mieli tehdä jotain, jonkun kanssa. Kun ilma oli huono, ei syyllisyys päässyt vaeltamaan rätäsateessa luokseni. En edes tiennyt mitä olisin voinut tehdä. Toisaalta, pidin myös yksinolosta, mutta silloin tällöin olkapää olisi ollut paikallaan. Harrastukseni eivät olleet sosiaalisia joukkueurheilulajeja, kuten koulun suosituimmilla oppilailla, päiväni täyttyi paljolti lukemisesta ja tietokonepeleistä. Ei minua varsinaisesti kiusattu, en vain jostain syystä ollut osa mitään ryhmää, ei ollut kiinnityskohtaa mistä tarttua. En varsinaisesti muista missä kohtaa, mutta jossain X:n ja Y:n välissä päivät alkoivat liiassa määrin muistuttaa toisiaan. Aloin pelkäämään auringonnousuja. En saanut kiinni mistään, mikään ei innostanut. Olin sulautunut johonkin siihen elämän harmauteen huomaamatta itse, kukaan muu sitä ei olisi voinut huomatakkaan. Jos olisin ollut pahasti kiusattu, katkera tai aggressiivinen, nyt olisi ollut se hetki, kun olisin aloittanut kouluampumissuunnitelman aseiden hankinnalla. En ollut. En halunnut tuoda kaupungilleni Kauhajoen tai Jokelan mainetta. Petasin sänkyni ensimmäistä kertaa viikkoihin. Jätin tyynylle lapun, jossa luki: "Anna anteeksi Äiti". Ainoa asia, jota toivoin oli, että joku itkisi, kun kuolisin. Mitään muuta en pyytänyt. Tunnelin päässä näin valoa. Luojan kiitos se oli juna.